

25 godina Više pomorske škole Dubrovnik

U 1959. godini osnovana je Viša pomorska škola u Dubrovniku. Nije slučajno što je pored Rijeke (od 1949. g.) i Dubrovnik dobio mogućnost da školuje časnički kadar za trgovačku mornaricu. Više od 100 godina tradicije pomorskog školstva, prostor u novoj školskoj zgradi i stručni nastavnički potencijal pridonijeli su da se ispuni želja pomoraca ovog grada. U mjesecu lipnju 1959. godine prva delegacija od Mija Rilje, narodnog zastupnika u Saboru NRH i Špira Savina, direktora Atlantske plovidbe, posjetila je Republičko ministarstvo za prosvjetu u Zagrebu i, kako bismo danas rekli, nisu odmah dobili zeleno svjetlo. Tek nakon napravljenog elaborata u drugom pokušaju kapetani Savin i Zdravko Kosović uspijevaju uvjeriti odgovorne osobe u spomenutom Ministarstvu o svrsishodnosti otvaranja Više pomorske škole u Dubrovniku. Tako je 28. srpnja 1959. godine Savjet za prosvjetu NR Hrvatske imenovao Komisiju za pripremu otvaranja škole u sastavu: Mijo Rilje, ing. Ante Božinović (predsjednik NO kotara Dubrovnik), kap. Špiro Savin, prof. Rudi Jelić (načelnik Sekretarijata za prosvjetu i kulturu općine Dubrovnik) i prof. Josip Surić. Savjet je 8. kolovoza 1959. godine imenovao prvog direktora Više pomorske škole u osobi profesora Marina Kneževića. Izvršen je izbor nastavnika i u jesen 1959. godine škola je počela radom Nautičkog odsjeka. Svečani čin predaje škole njegovom direktoru i organima upravljanja škole izvršio je kap. Špiro Savin na svečanosti povodom dana pomorstva 10. rujna 1959. godine. Zahvaljujući snimci koju je tom prilikom napravila Radio stanica Dubrovnik i poklonila Višoj pomorskoj školi u mogućnosti smo ovdje citirati govor kap. Špira Savina i profesora Marina Kneževića. Savin je rekao:

»Osjećam se veoma sretan da mogu danas u okviru proslave 40. godišnjice KPJ i kada čitava zemlja slavi Dan pomorstva u ime Savjeta za pomorsku privredu NO Općine objaviti svečano otvaranje Više pomorske škole u Dubrovniku i preko Vas predati organima upravljanja. Put oko ostvarenja izgradnje Više pomorske škole u Dubrovniku bio je dug i težak. Jugoslavija je oduvijek bila pomorska zemlja. Živalj duž naše obale ponosan je na svoje more, luke i brodove. Negdje pak, a osobito u Dubrovniku, je od davnina more bilo izvor blagostanja, a i opstanka, pa nije onda čudo da je Dubrovnik već davno posvetio veliku brigu uzdizanja kadra za potrebe svoje mornarice. Prva javna nautička škola je osnovana u Dubrovniku 1849. godine, dakle pred punih 110 godina, a redovita nastava je počela 1852. godine. Prema zahtjevu pomorskog tržišta, komercijalnom i tehničkom napretku u pomorstvu uopće, ova u početku dvo-godišnja škola je tokom svog postojanja preras-

la u srednju školu. U 1918. godini umire pomorac, brodovlasnik kap. Ivo Račić, koji kao građanin ovog grada i pomorac, već onda predviđa potrebu jačeg školovanja rukovodećeg kadra, te da bi u Dubrovniku trebalo osnovati jednu Višu pomorsku školu i u cilju ostvarenja ove potrebe, oporukom je ostavio svu svoju imovinu u korist izgradnje i održavanja ovakove škole u Dubrovniku. Ova njegova zamisao u bivšoj Jugoslaviji nije mogla biti sprovedena u djelo jer izvršilac oporuke, podržavan od narodnih režima, ostvarenje oporuke je stalno otežavao i imovinu ove velike ostavštine skoro svu pronevjerio. Od ostatka te velike imovine 1952. godine započela je izgradnja ove zgrade, koja je u daljnjoj budućnosti bila već unaprijed predviđena kao centar pomorskog školstva u Dubrovniku, te brigom i materijalnom pomoću naših narodnih vlasti i pomorske privrede, potpuno je završena 1954. godine. Uredbu da se zvanje kapetana duge plovidbe i strojara I klase može stvarati samo kroz Višu pomorsku školu, koja je 1949. godine otvorena u Rijeci, ponukala je sve ovdajšnje pomorske krugove da se pristupi otvaranju Više pomorske škole i u Dubrovniku. Ovom zahtjevu je udovoljeno u junu



Glavni ulaz u zgradu u kojoj se nalazi Viša pomorska škola

ove godine, i na taj način evo nas danas ovdje gdje prisustvujemo njenom javnom otvaranju.

Druže direktore, želeći ovoj školi pun uspijeh u njenom radu, želimo da ova škola nastavlja davati našoj socijalističkoj mornarici i pomorskoj privredi uopće, vrstan i stručan rukovodeći kadar, koji će ponosno vijati jugoslavensku zastavu po svim morima svijeta na ponos ove škole, trgovačke mornarice i Jugoslavije. Nadalje pak želim da se pod Vašim rukovodstvom i Vaših saradnika ova škola bude stalno razvijala onako kako budu zahtijevale potrebe naše pomorske privrede, koja ima vrlo velike perspektive za daljnji razvoj i napredak.«

Primajući na upravljanje Višu pomorsku školu, Knežević je odgovorio:

»Bile su potrebne korjenite društvene promjene da se ostvari ideja začeta pred 40 i više godina. Razvitak pomorske privrede i pomorstva uopće već je tada nagovještao da će pomorcima biti potrebna viša sprema za savlađivanje sve složenijih pomorsko-privrednih problema i tehničkih dostignuća. Takve misli zaokupljale su i dubrovačkog pomorca — kapetana Iva Račića i u tu svrhu namijenio je cijelu svoju ostavštinu otvaranju jedne Više pomorske škole u Dubrovniku. Društveno političke prilike u staroj Jugoslaviji nijesu davale uslove za ostvarenje jedne takve zamisli. Naprotiv, išle su na ruku elementima koji su ovu ostavštinu iskoristili za svoje lično bogaćenje. Socijalistička izgradnja naše zemlje i rješavanje socijalnih, prosvjetnih i društvenih problema omogućila je i ostvarenje ove vrijedne zamisli. Sretna okolnost bila je da se na čelu Upravnog odbora Zaklade Račić našao tadašnji direktor Pomorske škole, kap. Špiro Savin, tako da je ostvarenje zamisli o izgradnji nove zgrade Pomorske škole otpočelo već 4. veljače 1952. godine. Već 1954. godine u novoj zgradi otpočela je obuka pomorskog kadra. Materijalna sredstva Zaklade Račić nijesu bila ni izdaleka dovoljna za izgradnju škole, ali učešćem i velikom pomoći narodne vlasti i pomorsko-privrednih organizacija, škola je konačno završena i predana na upotrebu.

Nagli razvitak školstva u socijalizmu doveo je i do otvaranja Više pomorske škole u Dubrovniku. Ovim činom dobio je Dubrovnik još jedno priznanje kao jedno od centara našeg pomorstva, priznanje koje je zaslužio zbog svoje mnogovjekovne pomorske tradicije.

Zahvalni smo naporima i razumijevanju naših narodnih vlasti i pomorsko-privrednih organizacija, koji su nastojali i direktno radili na tome da se Dubrovniku dade jedna viša škola, i to ona koju je mnogo godina očekivao — Viša pomorska škola. S obzirom na njegove pomorske sposobnosti i kao jednom od naših kulturnih centara ovo mu svakako i pripada.

Primajući školu na upravljanje, obećavam da ću uložiti ja sa svoje strane i moji suradnici

također sve napore da bismo školu održali na visini.«

Tako je u Dubrovniku prvi put počela raditi jedna viša škola i evo do danas uspješno djeluje.

Pomorska privreda Dubrovnika inicirala je da se pri Višoj pomorskoj školi osnuje i ekonomski odsjek. Savjet za prosvjetu NR Hrvatske odobrio je otvaranje Više ekonomske škole — pomorskog smjera, pa je 1960. godine počeo, rad i ovog odsjeka pri Višoj pomorskoj školi Dubrovnik. Ovaj odsjek prestao je s radom 1966. godine, zbog prestanka interesa dubrovačke pomorske privrede za takvu vrstu kadrova. Međutim, dubrovački brodar je bio živo zainteresiran za školovanje časničkog kadra u stroju, pa je 1965. godine počeo s radom brodstrojarski odsjek. Od tada Viša pomorska škola u Dubrovniku djeluje s Nautičkim i Brodstrojarskim odsjekom, to jest školuje kadar za časnička zvanja na brodu.

Prigodom ove obljetnice održana je 30. lipnja svečanost u školi, na kojoj su uz predstavnike društveno-političkih, privrednih i prosvjetnih organizacija, bili predstavnici generacija profesora i studenata od prve godine rada do danas. Tom prilikom dekan škole ing. Srgjan Lasić je govorio o sadašnjem trenutku Više pomorske škole Dubrovnik. Iz njegovog izlaganja izdajamo neke djelove:

»Svima nama, koji smo se danas ovdje sastali, na ovaj ili onaj način more je utisnulo neki svoj trag: nekoga opaja plavetnilom, nekoga privlači nepoznatim, neko voli bunacu, a netko želi val. Sva ta i slična htijenja kroz stoljeća su oblikovala na ovim prostorima i hridima duboku povezanost s morem i plovidbom. Meštiri i kalafati, nostromi i kapetani, garbunjeri i maki-nisti, svi su se oni učili svom zvanju kroz težak i opasan nauk u školi života.

Dali su ovom kraju i ovoj zemlji sve što su mogli i znali, a davali su svoje trude i svoj znoj i strancima. Mnogo puta bez povratka. Vrijeme je prolazilo, napredak mijenjao običaje i život, a pomorci sve više prihvatili knjigu.

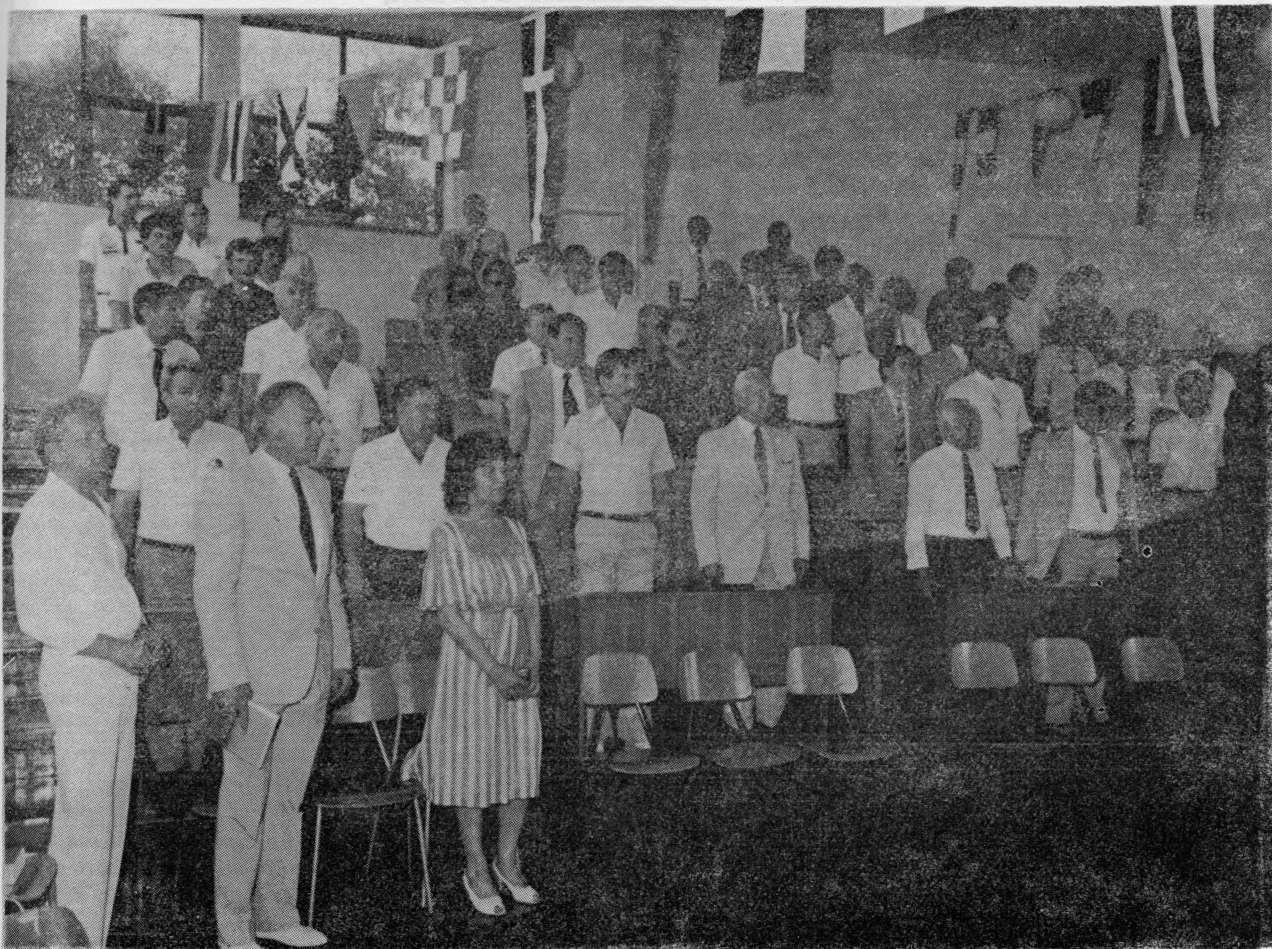
Ova naša škola osnovana je 1959. godine i od tada do danas na njoj je diplomiralo oko tisuću studenata, nautičkog, brodstrojarskog i ekonomskog smjera. Veliki broj ovih stručnjaka postigao je visoka i najviša zvanja na brodovima i u radnim organizacijama. Mnogi su plovili ili plove na brodovima stranih zastava, dokazujući i u stranom svijetu svoje kvalitete i prikupljajući iskustva. I ovdje među nama nalaze se stručnjaci koji su prošli kroz klupe ove naše škole.

Ova je škola prije 5 — 6 godina počela s doškolovanjem vlastitog nastavnog kadra, premda s dosta poteškoća za stjecanje znanstvenog stupnja iz specifičnih područja znanosti. Do tada

je škola djelovala s deset stalnih i četiri do pet vanjskih suradnika, svih bez znanstvenog stupnja. Od današnjih deset stalnih nastavnika jedan je doktorirao, a pet ih je magistriralo, dok su tri nastavnika prešla vremensku dob i zadržavaju pravo predavanja do mirovine. Jedan je nastavnik pred magisterijem, a za četvoricu je pokrenut postupak doktoriranja. Osim toga naša je škola primila u dopunski radni odnos dva nastavnika s doktoratom i tri s magisterijem, tako da u ovom trenutku u nastavi sudjeluje ukupno šesnaest nastavnika od kojih tri doktora i osam magistara, dok će u bliskoj budućnosti među stalnim biti šest doktora i 5 magistara, a ako uzmemo u obzir i one u dopunskom radnom odnosu bit će osam doktora i 7 magistara. Pored svega ovoga troškovi studija nisu porasli jer se osobni dohoci nisu povećali sticanjem znanstvenog stupnja. Ovaj svijesni pad standarda naših radnih ljudi učinjen je s namjerom da se pomorsko školstvo u Dubrovniku ojača u duhu zakona i da bi veliki broj omladinaca imao mogućnost obrazovanja za časnička zvanja na brodu. Napominjemo da studenti ove škole u najvećoj mjeri potječu iz radničkih, a manje iz službeničkih obitelji, većinom s područja općine Dubrovnik. Ovo su važni pokazatelji, jer je iz njih vidljivo da studij za postizanje više stručne spreme mnogima nije do-

stupan, ako bi se morali školovati daleko od mjesta stalnog boravka.

Istom prilikom promoviran je Zbornik Više pomorske škole Dubrovnik. To je treći Zbornik kojeg je izdala Viša pomorska škola Dubrovnik. U njemu se u prvom dijelu donose podaci o osobama koje su radile i diplomirale od 1979. do lipnja 1984. godine, tj. od izdanja posljednjeg Zbornika. Veći dio Zbornika pripada stručnim prilogima profesora škole. Tako prof. Rudi Jelić ima dva priloga: »Obrazovanje za časnička zvanja u pomorstvu« i »Kretanje temperatura u Dubrovniku od 1935. do 1982.«. Dr Milan Kiperaš piše rad pod naslovom »Osnovni motivi studenata Više pomorske škole u Dubrovniku za izbor zanimanja u oblasti pomorstva«. Mr Ivo Sjekavica je napisao »Naknadno određivanje sistematske pogreške pri određivanju geografskih koordinata«, a pisac ovih redaka »Zvijezda Sjevernjača i njezina upotreba u navigaciji«. Dr Hrvoje Kačić piše »Kontejneri i institut zajedničke havarije«, a mr Željko Bulić »Temelj odgovornosti brodaru u konvenciji ujedinjenih naroda o prijevozu robe morem, 1978.«. Dr Orest Fabris napisao je svoj rad pod naslovom »Rashladni kontejneri«, ing. Srgjan Lasić »Izgleđi za primjenu stirling-motora«, mr Luko Milić »Analiza utjecaja pojedinih parametara na prijelazni režim rada dizelskog motora«, mr Ja-

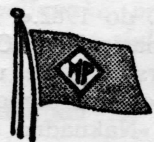


Sudionici svečanosti u povodu 25 godina rada Više pomorske škole u Dubrovniku

dran Sundrica »Zarežno udarna žilavost materijala«, mr Mateo Milković »Jedna od mogućih metoda za eksperimentalnu provjeru utjecaja kvalitete četkice na komutacijski proces kolektorskog stroja«, te mr Ivan Vilović »O propagaciji radio valova kod satelitskih komunikacija«.

Prema uvjetima Zakona o usmjerenom obrazovanju Viša pomorska škola Dubrovnik zajedno

s Višom pomorskom školom Split mora pristupiti novoj organizacijskoj formi, što je posao koji upravo teče. Tako je Viša pomorska škola Dubrovnik, u posljednjoj godini svog samostalnog djelovanja, dostojno obilježila 25 godina svog uspješnog rada.



MEDITERANSKA PLOVIDBA KORČULA

DIREKCIJA — KORČULA

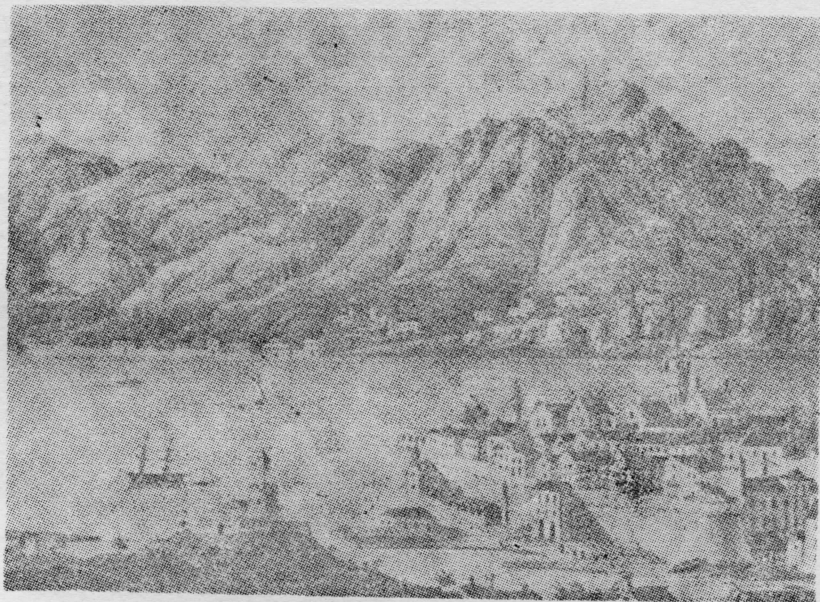
Telegram: Mediteranska Korčula
Telex: 27528 YU MEDKOR
Telefoni: centrala 81-154-7 (4 linije)

**RASPOLAŽE SPECIJALNIM BRODOVIMA HLADNJAČAMA ZA PREVOZ LAKO
POKVARLJIVIH TERETA PO SVIM MORIMA SVIJETA,**

**ODRŽAVA REDOVITU LINIJU JADRAN — SJEVERNA I ZAPADNA AFRIKA,
ŠPANJOLSKA I KANARSKI OTOCI,**

SUVREMENIM TRAJEKTOM ODRŽAVA VEZU KORČULA — KOPNO,

VRŠI USLUGE PRIJEVOZA PITKE VODE.



Litografija Korčule, B. Linassi (XIX st.)